

Visie krimp en leefbaarheid
Commissie FCBE, Drents Parlement
Woensdag 29 juni 2016

De PvdA staat voor een inclusieve samenleving, waarin ieder naar vermogen de kans krijgt mee te doen, en staat daarom volledig achter het uitgangspunt van de thans voorliggende visie op krimp en leefbaarheid. Leefbaarheid is een thema dat ons allemaal aangaat: welvaart hangt namelijk niet alleen af van materiële factoren, maar ook van de vraag hoe we met elkaar samen leven, kansen bieden aan iedereen en toegang bieden tot die voorzieningen waarvoor we collectief betalen. Wat maakt Drenten tot de meest gelukkige mensen in Nederland? Juist het gevoel dat we het samen doen – *noaberschap* – zou hier wel eens een belangrijke factor kunnen spelen. Hoe gaan we – als collectief – om met maatschappelijke ontwikkelingen die de aankomende jaren op ons pad komen? Want krimp – bevolkingsafname, vergrijzing en ontgroening – zetten de voorzieningen in onze provincie onder druk. Hoe kunnen we (deels autonome) processen door actief beleid in ons voordeel ombuigen? Dat is de belangrijkste opgave die ons wacht.

Tijdens de behandeling van de notitie Sociaal beleid afgelopen maart heeft de PvdA zich kritisch opgesteld. Die opstelling heeft wat ons betreft zijn vruchten afgeworpen, want de nu voorliggende visie op krimp en leefbaarheid en de apart uitgewerkte notitie sociaal beleid hebben een grote ontwikkelingsslag doorgemaakt. Daarmee is wat de PvdA betreft een belangrijk beleidskader tot stand gekomen voor de positionering van de provincie in de opgaven die de Drentse samenleving de aankomende jaren te wachten staan. De PvdA-fractie wil complimenten uitbrengen aan iedereen – het ambtelijk apparaat, de betrokken maatschappelijke partners en de gedeputeerde – die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze hernieuwde visie; het is aan het stuk af te lezen dat er veel inzet is geweest. Wel heeft de PvdA nog enige zorg over de continuering van deze provinciale inzet: kan de gedeputeerde ons geruststellen dat ook de aankomende jaren voldoende formatie en middelen beschikbaar zijn om de provinciale rol ook echt te realiseren? Graag een reactie van de gedeputeerde hierop.

Een integrale aanpak is belangrijk, en dat vergt coördinatie en afstemming: wie doet wat, waarom en tot welk resultaat moet dit leiden? De voorliggende visie geeft volgens de PvdA-fractie voldoende richting om de aankomende jaren, in samenspraak met gemeenten, maatschappelijke organisaties en belangengroepen uit de samenleving, de uitdagingen van krimp en duurzame leefbaarheid aan te gaan. De rol van de provincie naast de partners wordt in een apart hoofdstuk, hoofdstuk 3, uitgewerkt, en dat is een belangrijk onderdeel om de provinciale rol in het sociaal domein scherp te krijgen. Een visie gebaseerd op analyses van de belangrijkste trends die zich in onze Drentse samenleving op dit moment voordoen. Daarom is het goed te zien dat een SWOT-analyse nu deel uitmaakt van het voorliggende beleidskader.

De PvdA is tevreden met de invulling van de rollen van de maatschappelijke partners, en ziet een grote meerwaarde in het doorontwikkelen van CMO/STAMM tot een trendbureau. Dat zal niet van de ene op de andere dag gebeuren. Andere opgaven vragen om andere organisatie; hoeveel ruimte is er voor organisatieontwikkeling om bredere invulling

takenpakket van maatschappelijke partijen ook op langere termijn te waarborgen? Graag een reactie van het college.

De PvdA is blij dat een aparte nota Sociaal beleid deel uitmaakt van het hier aangeboden drieluik ten aanzien van leefbaarheid in Drenthe. Want de maatschappelijke ontwikkelingen die voor Drenthe geschetst worden – krimp, vergrijzing, en vergroening – vragen om een actieve rol voor de provinciale overheid, die naast de burger en gemeenten staat om initiatieven van onderop – over burgerkracht gesproken – breed uit te rollen, om zo de sociale leefbaarheid in de provincie te waarborgen. Dat de rol van de provincie in het sociaal domein vanwege de decentralisaties aanzienlijk is teruggebracht is duidelijk. De thema's zorg, sport & beweging en de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt vormen ook wat de PvdA betreft de centrale thema's die in de aanpak van krimp van belang zijn.

Bij sport en beweging is het wat de PvdA betreft belangrijk om in te zetten op de bevordering van de vitaliteit van de volledige bevolking. Het is goed om te zien dat de activiteiten van Drenthe Beweegt leiden tot goede resultaten, die provinciebreed verder uitgerold kunnen worden. De continuering van de brede aanpak via Positief opgroeien Drenthe juichen we toe. Sport als middel om jongeren een gezonde levensstijl aan te leren is zeker voor de toekomstige vitaliteit van Drenthe van belang en heeft een preventief effect op de zorgvraag in Drenthe. Maar ook de vitaliteit van de vergrijzende bevolking dient wat ons betreft duidelijk in ogenschouw genomen te worden, zodat de zelfredzaamheid wordt vergroot en mensen langer zelfstandig kunnen wonen en recreëren. Dit is zeker ook van belang in het licht van de bereikbaarheid van voorzieningen; voor minder mobiele ouderen leidt dit tot uitsluiting en sociaal isolement, een onwenselijke tendens die door het inzetten op beweging van ouderen kan worden ingedamd. Graag een reactie van de gedeputeerde op de wijze waarop hij denkt het sportbeleid zo breed mogelijk van nut te laten zijn voor de vitaliteit van de hele Drentse bevolking. En wat wordt concreet verstaan onder de term 'aangepaste sportmogelijkheden'? Ook hier graag verduidelijking.

Kijkend naar de oplossingen voor het realiseren van beschikbare, bereikbare zorginfrastructuur staat het coördineren van het zorgaanbod centraal, en wordt ook ingezet op het organiserend vermogen van de samenleving zelf door het ondersteunen van kleinschalige zorginitiatieven en burger- of wijkinitiatieven. De rol van mantelzorgers ontbreekt echter, tenzij de zinsnede over de verbinding leggen tussen vrijwilligers en professionals hierop duidt? Graag meer duidelijkheid over de rol van mantelzorgers dus. Het is wellicht mogelijk dat de provincie, vanuit de 12+1-gedachte, bij de gemeenten informeert wat lokaal de stand van zaken is inzake mantelzorg. Eventueel kan de provincie op dat punt dan ook een toegevoegde waarde heeft.

Uit de analyse op pagina 51 blijkt dat laaggeletterdheid een groeiend probleem is: 11 % van de mensen heeft moeite met lezen en schrijven, wat negatief uitwerkt op kansen op de arbeidsmarkt maar ook gevolgen heeft voor de toegankelijkheid van informatie, hetzij digitaal, hetzij in het dagelijkse leven. De PvdA is tevreden met de ferme doelstelling om de laaggeletterdheid de aankomende 5 jaar met 10 % te verlagen. Een aantal concrete voorstellen wordt gedaan, maar de PvdA mist nog wel een concrete link richting de

belangrijke rol van bibliotheken in de aanpak hiervan, die verder vanuit de cultuurnota kan en moet worden uitgewerkt. Graag een reactie van de gedeputeerde.

In de visie op krimp wordt stevig ingezet op de bereikbaarheid van bovenlokale voorzieningen, zoals eerstelijnszorg, basisonderwijs en opvang, zwembaden en bibliotheken, een thema dat voor de leefbaarheid, met name op het platteland, van groot belang is. Een goede spreiding door goede coördinatie is essentieel. De dorpshuizen ++ kunnen wat ons betreft daar ook een belangrijke rol in vervullen.

Maar niet alleen bereikbaarheid in ruimtelijke zin, ook de toegankelijkheid is een belangrijk thema. De PvdA-fractie wil, mede namens GL en de SP, aandacht vragen voor dit thema, nadat eerder dit jaar de ratificatie van het VN-verdrag ten aanzien van toegankelijkheid door de TK en EK is gekomen. De PvdA vindt dat toegankelijkheid de norm, en ontoegankelijkheid de uitzondering zou moeten zijn. Niet alleen bij de fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte, gebouwen, voorzieningen en het OV voor mindervaliden, maar ook ten aanzien van de toegankelijkheid van informatie voor visueel gehandicapten en slechthorenden, en de aanpak van laaggeletterdheid en digi-betisme onder ouderen. Graag zou de PvdA dit thema in de visie op leefbaarheid terug willen zien, met als doelstelling om van Drenthe binnen drie jaar ook de meest toegankelijke provincie in Drenthe te maken. Bewustwording van het belang van dit thema staat qua prioritering hoog op de agenda, te beginnen bij bestuurders en volksvertegenwoordigers om toegankelijkheid van voorzieningen voor elke groep duurzaam te waarborgen. Onze fractie zal hier volgende week met een aantal andere fracties een motie voor indienen.

Alleen zo kan vanuit de thans voorliggende visie op krimp en leefbaarheid gewerkt worden aan een sociaal, inclusief Drenthe.

Rudolf Bosch, Statenlid PvdA Drenthe